

การเตรียมเอกสารประกอบการสอนบรรยาย (Lecture Handout)

เชิดศักดิ์ ไอรณรัตน์

เอกสารประกอบการบรรยายที่ดีสามารถทำให้การสอนเป็นไปได้อย่างราบรื่นและนักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น เอกสารประกอบการบรรยายสามารถใช้เป็นได้ทั้งเอกสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่ทำการบรรยาย และเป็นสื่อการสอนที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น

1. เอกสารการสอนเพื่อให้ข้อมูล อาจารย์สามารถเตรียมเอกสารการสอนชนิดนี้ได้ใน 2 ลักษณะ คือ เอกสารที่มีเนื้อหาครบถ้วนตามการบรรยาย (full lecture note) และ เอกสารที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนตามการบรรยาย (partial lecture note) เอกสารการสอนแบบแรกมีข้อดีคือมีความครอบคลุมเนื้อหาที่อาจารย์ต้องการบรรยายทั้งหมด นักเรียนไม่ต้องพะวงกับการจดบันทึกเลย แต่การแจกเอกสารการสอนที่มีเนื้อหาครบถ้วนนี้เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนไม่สนใจการบรรยาย นักเรียนจะสนใจเพียงจะเอาเอกสารกลับไปอ่าน หากสามารถฝากเพื่อนเอาเอกสารให้ได้ก็ไม่จำเป็นต้องเข้าฟังบรรยายเลย เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการไม่ตั้งใจฟังบรรยายเนื่องจากมีเอกสารการสอนที่ครบถ้วน อาจารย์สามารถใช้เอกสารการสอนที่มีเนื้อหาไม่ครบถ้วนได้ใน 2 ลักษณะ คือ

(1) เอกสารที่มีเฉพาะหัวข้อหรือคำศัพท์ที่สำคัญในเรื่องที่บรรยาย หรือมีเนื้อหาของการบรรยายเฉพาะส่วนที่สำคัญ หรือมีแผนภาพที่สำคัญที่นักเรียนไม่สามารถจดได้ทันในระหว่างการบรรยาย หรือ

(2) เอกสารที่ไม่มีเนื้อหาของการบรรยาย แต่มีเนื้อหาที่ช่วยขยายความเข้าใจจากการบรรยายโดยมีตัวอย่างผู้ป่วย หรือ คำแนะนำเอกสารอ้างอิงให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมหากสนใจ

2. เอกสารการสอนที่สร้างกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน อาจารย์สามารถพัฒนาเอกสารการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่กระตุ้นให้นักเรียนได้คิดตามในการบรรยาย เอกสารในลักษณะนี้สามารถช่วยให้นักเรียนตั้งใจฟังบรรยายมากขึ้น ในขณะที่เดียวกับที่มีการใช้ความคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อทำกิจกรรมที่มีในเอกสารการสอน ตัวอย่างเช่น

- เอกสารการสอนที่มีช่องว่างให้นักเรียนเติมคำ หรือข้อความ
- เอกสารการสอนที่มี แผนภาพที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งนักเรียนต้องเติม ลูกศร หรือ องค์ประกอบบางอย่างลงไป
- เอกสารการสอนที่มีคำถามแทรกเป็นระยะๆ ซึ่งเว้นที่ว่างไว้ให้นักเรียนเติมคำตอบซึ่งได้จากการอภิปรายกันในห้องเรียน

อีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญในการเตรียมเอกสารการสอนคือการเลือกเวลาที่จะแจกจ่ายเอกสารการสอนที่เหมาะสม เอกสารการสอนที่ต้องการลดภาระของนักเรียนในการจดบันทึก หรือ เอกสารการสอนที่มีกิจกรรมให้นักเรียนทำในระหว่างบรรยาย ควรแจกเมื่อเริ่มบรรยาย, เอกสารการสอนที่เน้นการขยายความเข้าใจของนักเรียนโดยยกตัวอย่างผู้ป่วย หรือ ชี้แนะเอกสารอ้างอิงให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมควรแจกเมื่อสิ้นสุดการบรรยาย, สำหรับเอกสารการสอนที่เป็นการทบทวนเนื้อหาซึ่งนักเรียนต้องใช้ในการทำความเข้าใจเรื่องที่จะบรรยาย หรือจะให้ให้นักเรียนอภิปรายในชั้นเรียน ควรแจกให้นักเรียนศึกษาหลายวันก่อนที่จะบรรยายเพื่อให้นักเรียนมีเวลาอ่านเตรียมมาก่อนเข้าฟังบรรยาย